
[2024-64-RE](#)

Causa 2024-64-RE

(UNIFOR, SAU c/ X)

Número de registre 443-2024. Recurs d'empara

Aute del 18 de novembre del 2024

BOPA núm. 132, del 27 de novembre del 2024

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 14 d'octubre del 2024, per la representació processal de la societat Unió de Formigons, SAU (UNIFOR, SAU), mitjançant el qual interposa un recurs d'empara contra l'aute del 16 de setembre del 2024, dictat per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració del dret a la jurisdicció en els seus vessants dels drets a la defensa i a un procés degut, reconeguts a l'article 10 de la Constitució, i, atès que demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets esmentats i que acordi la retroacció de les actuacions de manera que la Sala Civil admeti a tràmit el recurs d'apel·lació;

Vista la Constitució, especialment els articles 10, 41.2, 98 c) i 102;

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítols primer i sisè;

Escoltat l'informe del magistrat ponent, Sr. Pere Pastor Vilanova;

1. Antecedents processals davant les jurisdiccions ordinàries

1.1. El 2 de març del 2017, la societat UNIFOR, SAU va presentar una demanda en reclamació de quantitat contra X, en què sol·licitava el pagament de 115.685,73 €, més els interessos legals a comptar des de la contesta de la demanda, més les costes processals causades.

1.2. Seguits els tràmits corresponents, el 15 de maig del 2023, el Tribunal de Batlles va dictar una sentència mitjançant la qual donava lloc a l'excepció de prescripció de l'acció plantejada per la part defenent i deixava, doncs, el fons de l'assumpte sense jutjar.

1.3. La representació processal de la societat UNIFOR, SAU va formular un recurs d'apel·lació contra aquesta decisió, i, l'11 de juliol del 2023, el president de la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia concedia 5 dies hàbils per tal que fonamentés en quina de les categories esmentades en l'article 332.1 de la Llei 22/2021, del 17 de setembre, del text consolidat del Codi de procediment civil, la part recurrent fonamentava la seva apel·lació, és a dir, la infracció de les normes o de les garanties processals i dels drets constitucionals, l'error en la valoració de la prova o la infracció de la llei. Així mateix, constatava que no havia adjuntat la taxa judicial preceptiva.

1.4. El 18 de juliol del 2023, la societat UNIFOR, SAU va justificar el pagament de la taxa, realitzat, el 14 de juny del mateix any.

1.5. El 2 d'octubre del 2023, la representació processal de la societat UNIFOR, SAU va presentar un

escrit de manifestacions que exposava que el seu recurs d'apel·lació es fonamentava en la manca d'aplicació i/o en la incorrecta aplicació per part del tribunal de primera instància de la jurisprudència de la Sala Civil en matèria de prescripció de l'acció.

1.6. El 10 de novembre del 2023, la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia va dictar un aute mitjançant el qual no admetia a tràmit l'escrit de manifestacions de la part recurrent per tal com havia estat presentat extemporàniament, i, inadmetia a tràmit, doncs, el seu recurs d'apel·lació.

1.7. La representació processal de la societat UNIFOR, SAU va interposar un recurs de reposició, i, el 19 de febrer del 2024, la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia va dictar un aute mitjançant el qual no donava lloc a aquest recurs.

1.8. La representació processal de la societat UNIFOR, SAU va formular un incident de nul·litat contra aquesta decisió, i, el 16 de setembre del 2024, la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia va dictar un aute que no donava lloc a aquest incident.

1.9. El 14 d'octubre del 2024, la representació processal de la societat UNIFOR, SAU va interposar un recurs d'empara contra l'aute del 16 de setembre del 2024, dictat per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració del dret a la jurisdicció en els seus vessants dels drets a la defensa i a un procés degut, reconeguts a l'article 10 de la Constitució.

2. Argumentació jurídica

2.1. Argumentació de la societat UNIFOR, SAU

- La societat recurrent al·lega que la providència de la Sala Civil afirmava que no havia pagat la taxa judicial corresponent, per tant, atès que la taxa havia estat efectivament abonada, segons el seu parer, s'hagués hagut de dictar una nova providència esmenant aquest error material, com estableix l'article 16.1 del Codi de procediment civil.

- El fet que la Sala Civil argumentés posteriorment que l'apel·lant havia d'acreditar el pagament de la taxa, mitjançant el justificant d'aquest pagament, no corregeix l'error esmentat, el qual vulnera el seu

dret a la defensa, i, per extensió, el seu dret a un procés degut.

- Pel que fa a la fonamentació del recurs d'apel·lació, la Sala Civil es fonamenta en la lletra de l'article 332 del Codi de procediment civil, per exigir la determinació obligatòria d'un motiu d'apel·lació en l'escrit del recurs.

- Segons el parer de la Sala Civil es tractaria d'una necessitat metodològica per tal de no obligar-la, així com a la part apel·lada, a interpretar quin podria ser aquest motiu, la imprecisió del qual podria provocar fins i tot la indefensió de la part adversa.

- La societat recurrent no comparteix la interpretació efectuada per la Sala Civil d'aquest article. En aquest cas, el recurs d'apel·lació es fonamentava en la infracció de l'aplicació incorrecta de la jurisprudència de la Sala Civil per part del tribunal de primera instància (que correspondria a l'apartat 3 de l'article 332 esmentat).

- La societat recurrent reproduïx el redactat dels greuges del seu recurs d'apel·lació en què assenyalava, reproduïa i argumentava quina era la jurisprudència que no havia estat aplicada per la primera instància.

- En definitiva, considera que la Sala Civil hagués pogut admetre a tràmit perfectament el recurs d'apel·lació, i, en el seu dia, resoldre'l sense generar cap tipus de confusió sobre el motiu en què es fonamentava l'apel·lació i sense provocar cap indefensió a la part adversa.

- Conclou que la interpretació de la Sala Civil és excessivament restrictiva i vulnera els seus drets a la defensa i a un procés degut.

- Per acabar, demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets esmentats i que acordi la retroacció de les actuacions de manera que la Sala Civil admeti a tràmit el recurs d'apel·lació.

2.2. Argumentació de la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia

- La Sala Civil manifesta que la providència de l'11 de juliol del 2023 no conté cap error.

- En primer lloc, pel que fa a les taxes judicials, precisa que l'escrit d'apel·lació no venia acompanyat de la justificació del pagament de la taxa, quan aquesta formalitat queda exigida legalment (article 6 de la Llei de taxes del 22 de juny del 2000).

- En segon lloc, pel que fa als motius d'apel·lació en què la part apel·lant fonamenta el recurs, la Sala Civil considera que la seva petició d'esmena va ser igualment molt clara i es fonamentava en l'article 332 del Codi de procediment civil.

- La Sala Civil retreu a la societat recurrent que en lloc d'esmenar les mancances del seu recurs d'apel·lació, es limités a enviar el justificant de pagament de la taxa, decidint, per tant, que no era necessari contestar la providència que la Sala li havia adreçat deixant escolar d'aquesta manera el termini.

- Recorda el caràcter d'obligatori compliment de les normes processals, tant per les parts, com pels tribunals, els quals no poden, en cap cas, deixar-les de banda. Cita en aquest sentit la jurisprudència del Tribunal Constitucional (veg. per ex. la causa 2000-13-RE).

- Així mateix, pel que fa al principi de preclusió, també posa en relleu que aquest s'aplica quan les parts no han realitzat degudament l'activitat processal en el termini legal corresponent, i, afegeix, que el Tribunal Europeu dels Drets Humans admet que les parts han de complir de manera diligent els actes processals i en l'avaluació d'aquesta diligència té en compte si la part ha gaudit o no de representació processal o lletrada.

- La Sala Civil arriba, per tant, a la conclusió que no s'ha vulnerat el dret a la defensa de la societat apel·lant.

- Sobre la interpretació de les disposicions de l'article 332 del Codi de procediment civil que determina les matèries sobre les quals el recurs d'apel·lació s'ha de fonamentar, la Sala Civil considera que aquesta interpretació ha d'anar acompanyada de la de l'article 334 següent, que disposa, entre d'altres, que l'apel·lant ha d'interposar un recurs d'apel·lació mitjançant un recurs degudament fonamentat i que "*ha d'assenyalar i argumentar els pronunciaments de la sentència objecte de recurs que s'impugnen i els motius d'apel·lació en què fonamenta el recurs*".

- Declara que aquests articles són clars i els motius són exclusivament aquells que enuncia la Llei i la part apel·lant té l'obligació de precisar en quin motiu es fonamenta el seu recurs, ja que aquesta indicació determina el contingut de l'escrit d'apel·lació establert en els apartats següents de l'article 332 esmentat.

- Afegeix que no correspon a la Sala Civil interpretar en quin motiu suposadament es fonamenta l'apel·lant. Tampoc correspon a la part apel·lada esbrinar el motiu invocat, imprecisió que pot provocar, indefensió, ja que no sap exactament en quin àmbit ha de defensar-se.

- Per consegüent, la Sala Civil conclou que la seva decisió d'inametre a tràmit el recurs d'apel·lació no deriva d'una incorrecta interpretació, ni tampoc d'una interpretació excessivament restrictiva de l'article 332 del Codi de procediment civil.

- Per aquest motiu, també desestima la segona vulneració del dret a la defensa invocada per la part apel·lant.

3. Fonaments jurídics del Tribunal Constitucional

3.1. Abans d'entrar a examinar un recurs d'empara, cal determinar d'ofici si aquest ha estat presentat de conformitat amb les condicions formals establertes a la Llei qualificada del Tribunal Constitucional o en altres lleis processals.

3.2. Constitueix jurisprudència constant d'aquest Tribunal que els recursos d'empara es formulen contra: 1) les sentències que desestimen, en fase de recurs, les demandes presentades en el marc del procediment urgent i preferent; 2) els autes que desestimen o no admeten a tràmit, en fase de recurs, els incidents de nul·litat que també es configuren legalment com a un procediment urgent i preferent; i, 3) les resolucions judicials fermes dictades pel Tribunal Superior de Justícia o pel Tribunal de Corts (vegeu l'auto del 8 d'abril del 2019, recaigut en la causa 2019-19-RE), encara que no s'hagi interposat un incident de nul·litat.

3.3. En el cas que ens ocupa, no hi ha cap dubte en relació amb el fet que no ens trobem en cap dels supòsits primer o tercer. L'objecte d'aquest recurs d'empara recau en un aute i s'ha interposat prèviament a aquest recurs d'empara un incident de nul·litat. La qüestió es planteja exclusivament, per tant, en relació amb el supòsit segon, ja que la societat UNIFOR, SAU, defensada pel seu propi lletrat, ha optat per formular un recurs d'empara contra l'aute del president de la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia del 16 de setembre del 2024 i que va ser adoptat en el marc d'un incident de nul·litat. Però cal evidenciar que aquest aute podia ser objecte de recurs d'apel·lació davant la sala competent del Tribunal Superior de Justícia, com bé recorda expressament l'aute mateix de conformitat amb l'apartat 4 de l'article 18 *quater* de la Llei transitòria de procediments judicials. Per tant, l'aute impugnat, adoptat en primera instància, pel president de la Sala Civil, no ha estat mai objecte del preceptiu recurs d'apel·lació, el qual obre la via al recurs d'empara.

3.4. Per aquests motius, aquest recurs d'empara s'ha d'inadmetre a tràmit per la manca d'esgotament dels preceptius recursos establerts davant la jurisdicció ordinària.

Per tot això que s'ha exposat,

El Tribunal Constitucional del Principat d'Andorra,

Decideix:

1. No admetre a tràmit el recurs d'empara 2024-64-RE interposat per la representació processal de la societat Unió de Formigons, SAU contra l'aute del 16 de setembre del 2024, dictat per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia.

2. Notificar aquest aute a la representació processal de la societat recurrent, al president de la Batllia, al president del Tribunal Superior de Justícia i al Ministeri Fiscal.

3. Publicar aquest aute, d'acord amb allò que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

Acordat a Andorra la Vella, el 18 de novembre del 2024.

Joan Manel Abril Campoy Pere Pastor Vilanova

President Vicepresident

Josep-D. Guàrdia Canela Jean-Yves Caillet

Magistrat Magistrat